Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го ЛЮТОГО 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 53. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 25, 1953. VOL. LXI

ДЕМОКРАТИ ПІДТРИМУЮТЬ РЕЗОЛЮЦІЮ АЙЗЕНГАВЕРА ПРО ВИЗВОЛЕННЯ НАРОДІВ

Вашингтон. — Сенатори з Демократичної партії підтримали текст резолюції, накресленої президентом Двайтом Д. Айзенгавером, у якій він обвинувачує Совєти в поламанні договорів з другої світової війни, — бо Совєти поневолили вільні народи. Демократичний сен. В. Джансон з Тексас остеріг республіканців, що вони можуть викликати партійну боротьбу, коли змінять текст Айзенгавера. Резолюцію передав президент Конґресові ще в п'ятницю минулого тижня разом з закликом, щоб Конґрес приєднався до його змагань у „Проклямуванні надії", на мирне визволення народів, які „попали в неволю совєтського деспотизму" так, щоб визволившися, ці народи, могли втішатися суверенністю, обіцяною їм небіжчиком Рузвелтом і британським прем'єром Вінстоном Черчилем в Атлантійському Чартері з 1941 р. і щоб тим народам привернено наново право самовизначення.

У резолюції, през Айзенгавер станув на тому становищі, що керівники совєтської комуністичної партії, які мають тепер владу над Совєтською Росією, зовсім одверто поламали згадані умови й порозуміння і повернули цілі народи в ярмо тоталітарного деспотизму; що така поведінка Совєтів загрожує неволею всім іншим вільним народам, включаючи нарід Злучених Держав; і що нарід ЗДА, згідно з традицією, ніколи не погодиться на поневолення різних народів. З уваги на згадані причини президент звертається до обидвох палат Конґресу, щоб вони приєдналися до заяви, в якій президент відкидає таємні умови з другої світової війни, в наслідок чого Совєти, перекрутивши засади таких умов довели до поневолення народів. Коли ці таємні умови будуть унеуважнені, тоді поневолені народи зможуть покористуватися засадою самовизначення і виберуть собі таку форму уряду, яка дасть їм нагоду втішатися правами суверена й самоврядування згідно з обіцянками Атлантійського Чартеру.

Тому, що нарис цієї резолюції не таврує ні президента Рузвелта ні през. Трумана, деякі провідні республіканці почали негодувати на Айзенгавера. Резолюцію в Сенаті перебрала вже комісія закордонних справ.

Сомерфілд відноситься однаково до комуністів як і до соціялістів

Марієтта, у стейті Огайо. — Генеральний поштмайстер Артур Е. Сомерфілд заявив, що останніми роками комуністи й соціялісти опанували урядові бюра з метою поширити ідею над-держави й тому прийшов час, щоб їх впливи зменшити. Це сказав він у промові на зібранні торговельної палати з нагоди святкування півтора сторіччя її заснування. Він сказав між ін.: „Американський нарід великою більшістю голосував проти комуністичної і соціялістичної доктрини при кожній нагоді, якщо ці групи виступали під своїми правдивими іменами. Тепер прийшов час викрити немилосерно цю філософію".

$6,000,000 в дарі для університету Єйл піде на студії в психіятрії

Ню Гейвен, Конн. — Університет дістав від 1 липня $14,500,000 на наукові цілі, як про це сповістив голова університету д-р А. Вітні Ґрісволд у промові до 1,500 випускників університету з нагоди 36-річного заснування Дня Алумнів. Більше ніж шість мільйонів з цих дарів, як казав промовець, призначено на заснування краєвого фонду для студій у психіятрії; два з половиною мільйона на будинок медичної школи, а крім того на інші цілі.

Протитуберкулічні ліки значно подешевіли

Ню Йорк. — „Ісоніазід", виявлений вперше рік тому як протитуберкулічний лік, став дуже придатним середником у лікуванні туберкульози і він найшовся вже в аптечних складах у такій кількості, що ніхто не відчуває його недостачі. Навпаки, тому, що за протитуберкулічними ліками появився небувалий попит у цілому світі, цей лік виробляють навипереди з іншими подібними ліками і вони стають щораз дешевіші. У шпиталі Сівю Госпітал на Стейтен Айленд ісоніазід дають лікарі заживати на переміну з двома іншими і він коштує денно тільки п'ять центів. Крім ізоніазіду лікарі записують його в комбінації з стрептомициною і з ліком, що його називають в скороченні „пас". Усі три ліки коштують тижнево в шпиталі тільки $1,45, як це виявляє д-р Джеймс Е. Перкінс, керівний директор Краєвого Туберкулічного Товариства. Одначе д-р Перкінс не твердить, що ісоніазід це певний лік. Навпаки, він каже, що треба робити дальші досліди по шпиталях в лікуванні осіб, хворих на туберкульозу, доки медичний світ не переконається, що винайдено справді успішний середник проти цієї жахливої недуги.

СМЕРТЬ ГЕЙВУДА СПРИЧИНИЛА ВІДКЛАДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ МІЖ К.І.О. Й А.Ф.П.

Вашингтон. — На вівторок були заповіджені важливі переговори між Американською Федерацією Праці й Конґресом Індустріяльних Організацій для можливого об'єднання осередних робітничих організацій, одначе ці переговори відкладено до неозначеного часу з причини похорону виконного містоголови К.І.О., Аллана С. Гейвуда, який помер від удару серця в суботу в год. 10:30 ввечорі в Вілксберу, Па., на зібранні окружної юнійної ради, під час промови. Він саме згадав, що голова К.І.О. Филип Моррей помер несподівано на такому зібранні, і нагло самий упав на долівку. Його похорон призначено на середу в Тейлорвіл, Ілл. Одначе до відкликання нарад на неозначений час причиняється те, що Гейвуд був не тільки виконним містоголовою, але й головним речником об'єднання обидвох організацій і тепер нема ким його заступити. К.І.О. потерпіло в особі небіжчика велетенську втрату, бо його за життя вважали за воплощення цієї організації і його навіть називали „містер К.І.О." Це була незвичайно

4-ті ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗАПОЧАТКОВУЮТЬ НОВИЙ ЕТАП ПРАЦІ ЗУАДК

ДОПОМОГА ЗАЛИШЕНЦЯМ В ЕВРОПІ ТА РОЗГОРНЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ В АМЕРИЦІ ГОЛОВНІ ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ; РІЧНИЙ БЮДЖЕТ КОМІТЕТУ ВСТАНОВЛЕНО НА 118,000 ДОЛЯРІВ

Филаделфія. — Збільшена і постійна допомога українським залишенцям на скитанні в Европі, дальше використання всіх переселенчих можливостей та організація і найширше розгорнення суспільної опіки серед української спільноти в Америці — це найголовніші майбутні завдання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, — яким віддано головну увагу на Четвертих Загальних Зборах тої американсько-української харитативної централі та на здійснення яких ухвалено річний бюджет в мінімальній сумі 118,000 долярів. Загальні Збори ствердили, що після основного і успішного завершення переселенчої акції, ЗУАДКомітет починає новий етап своєї діяльности, яка може і повинна вписати нову світлу сторінку в історію американсько-української спільноти.

Праця в минулому

Четверті Загальні Збори ЗУАДКомітету, в яких взяло участь 110 уповноважених делеґатів і 27 гостей, відбулися у Филаделфії, в готелю „Аделфія", в суботу 21-го лютого 1953 і тривали від г. 11-ої рано до год. 7:30 ввечорі. Їх відкрив і ними проводив дотеперішній голова Комітету, адв. Іван Панчук, — пригадуючи, що в квітні наступного року буде 10 років з того дня, як цей Комітет започатковано. Від того часу багато дечого змінилося, заіснувало багато важливих подій і багато довелося пережити й ще більше виконати теж ЗУАДКомітетові. Сьогодні він вже має за собою не тільки мільйонову допомогу для потребуючих, не тільки понад 33,000 спроваджених до цієї країни нових наших співгромадян, але й величезний моральний капітал, значення якого для нашої спільноти в теперішньому і в майбутньому не можна б переціните. Впродовж свого існування теж ЗУАДКомітет переживав успіхи й удари, підйоми й упадки, сумні й веселі хвилини, але він завжди був непорушний у своїх основах, що базуються на найшляхетніших прикметах людської душі: допомагати своєму братові. Сьогодні ЗУАДКомітет має перед собою нові конкретні завдання, але завтра перед ним можуть виникнути нові, далеко більші й ширші від дотеперішніх, і цього делеґати не повинні забувати в своїх нарадах.

Про працю ЗУАДКомітету в минулому, зокрема в часі від попередніх загальних зборів, що відбулися в жовтні 1951-го року, звітували, — крім голови адв. І. Панчука, заступники голови: адв. Роман Смук, п-ні Олена Лотоцька та д-р Матвій Стахів, секретар Роман Карбівник і касир Михайло Дубас, а основний звіт з цілої праці склав екзекутивний директор д-р Володимир Ґалан.. Із звітів виходило, що ЗУАДКомітет пересилив до цієї країни всіх разом 33,274 скитальці, коштом 309,796 долярів, що становить найменшу пропорцію в праці і видатках. В урядовому звіті всіх добровільних американських допомогових аґенцій ЗУАДКомітет стоїть на другому місці щодо скількости спроваджених людей, а на останньому (16) місці щодо суми зужитих на це фондів. Досі видатки ЗУАДКомітету на допомогу скитальцям в Европі виносять 972,525 долярів, а крім того вислано всіх разом 3,298,750 фунтів харчів, одягів і медикаментів. Все це були гроші і пожертви американських українців, за виїмком харчевих пакетів вартости 92,000 долярів, що їх одержав ЗУАДКомітет від організації КАРЕ. Жадних інших фондів ЗУАДКомітет не одержав з інших, ніж українських джерел, хоч робив в цьому напрямку заходи, — включно із заходами в Східно-Европейському Фонді. Д-р Ґалан зокрема зупинився та давав ясну характеристику поодиноких ділянок праці ЗУАДКомітету, наводячи цифри і конкретні факти. Загально поодинокі етапи в праці ЗУАДКомітету вудмежовують його кожночасні загальні збори. І так: до перших загальних зборів, що відбулися в 1947 р., ЗУАДКомітет — „здобув величезну допомогову територію", яку в другому етапі до других зборів в 1949 році опановано й тому в третьому етапі до зборів в 1951 р. можна було зібрати такі багаті жнива, як в переселенчій, так допомоговій акціях. Останній четвертий етап був підготовкою до того, що має настати тепер: найширша суспільна опіка для потребуючих українців, як в цій країні, так на інших континентах. Д-р Ґалан закінчив свій звіт надією, що ми ще діждемось хвилини, коли ЗУАДКомітет знову займатиметься переселенням, але вже в другому напрямку та з тою метою, — щоб ті майбутні переселенці, збагативши свій життєвий досвід, могли зайнятися відбудовою вільної і від нікого незалежної суверенної і надоропрaвної Української Держави.

Фінанси ЗУАДКомітету

Касовий звіт ЗУАДКомітету здавав касир Михайло Дубас і голова Контрольної Комісії Роман Слободян. З їхніх звітів виходив такий загальний образ фінансового стану і господарки Комітету:

В звітовому часі, отже від 1-го жовтня 1951 р. до кінця грудня 1952 р., ЗУАДКомітет мав 275,095.19 дол. прибутків та 234,641.45 дол. видатків, а прибутки Комітету за ввесь час його існування виносять 1,279,635.04 дол., загальна сума видатків виносить 1,191,882.22 дол., отже в касі ЗУАДКомітету з кінцем 1952 року було 87,752.82 дол. В цей розрахунок включені теж 50,000 долярів безпроцентової позички від уряду, яку треба буде повернути, так що властиві фонди Комітету тепер виносять 37,752.82 доляри. Загальні видатки ЗУАДКомітету розподілюються так (в дужках подано цифру за звітовий час): видатки на допомогу і переселення $972,525.68; інші видатки; платні працівників (включно з працівниками европейського

(Закінчення на стор. 4.)

Проф. І. Вовчук новий голова ООЧСУ

6-тий РІЧНИЙ З'ЇЗД ООЧСУ ТА ЗМІНИ В УПРАВІ ПІД ЗНАКОМ ПОЛІТИКИ УККА

Ню Йорк. — Проф. Іван Вовчук був обраний на голову Організації Оборони Чотирьох Свобід України на місце дотеперішнього голови — Ігната Білинського, який уступив та разом з інж. Євгеном Ляховичем був обраний на почесного голову тієї організації. Ці зміни зайшли на 6-ому з черги Річному З'їзді, який відбувся в Ню Йорку в суботу й неділю 21 і 22-го лютого в Бетговен Гол та стояли під знаком, як і сам з'їзд, відношення тієї організації до Українського Конґресового Комітету та дотеперішнього становища її представника в ньому. Доповідачами на з'їзді були проф. Кость Кононенко, що говорив на тему: „Україна в політичному житті сьогодні", та д-р Петро Мірчук, темою доповіді якого були: „Наші завдання". Обидва доповідачі, як і опісля дискутанти віддали багато уваги політиці УККомітету, підкреслюючи важливість цієї єдиної американсько-української політичної репрезентації та необхідність повної співпраці і піддержки для УКК, як довго він стоїть на безкомпромісових позиціях української державности. В доповідях і дебатах заторкнено цілу низку інших важливих питань української політики та української еміґра-

(Закінчення на стор. 4.)

Д-р Л. Мишуга очолює нову Управу ЗУАДКомітету; Д-р В. Ґалан перевибраний на екзекутивного директора

Филаделфія. — Четверті Загальні Збори ЗУАДКомітету, що відбулися у Филаделфії минулої суботи, вибрали нову Управу Комітету, яка з черги, згідно зі статутом, — обрала нову Екзекутиву з д-ром Л. Мишугою на чолі. — Нова Управа ЗУАДКомітету обрана в такому складі: Д-р Л. Мишуга — голова; д-р Матвій Стахів, п-ні Олена Лотоцька і Михайло Дуткевич — заступники голови; п-ні Павлина Різник — секретарка; Михайло Дубас — скарбник і д-р Володимир Ґалан — екзекутивний директор. Контрольна Комісія: Роман Слободян, Василь Довгань, ген. Олександер Загродський, п-ні Катерина Пелешок і Іван Кедрин-Рудницький. Дирекційна Рада: Адв. Іван Панчук, Василь Мудрий, Тарас Шпікула, Роман Карбівник, Андрій Шикерик, Орест Городиський, п-ні Іванна Бенцаль, п-ні Олена Штогрин, Антін Батюк, п. Шинкар, інж. Степан Куропась, д-р Павло Дубас, д-р Іван Утриско та Дмитро Василищук.

Дотеперішній голова Комітету адв. Іван Панчук, з уваги на перевантаження професійною працею, рішучо відмовився прийняти будь-яку функцію в Екзекутиві Комітету. Його дотеперішню працю та відданість справам ЗУАДКомітету Загальні Збори вшанували вставанням з місць.

Крім того, на перших нарадах новообраної Управи Комітету рішено покликати для поодиноких завдань такі комісії: Правничу, Суспільної Опіки, Фінансову, Бюджетову, Пресову, Координаційну та Організаційну.

Роберт Джансон, новий директор „Голосу Америки"

Вашингтон. — Президент університету Темпл у Филаделфії, д-р Роберт Л. Джансон, прийняв становище директора „Голосу Америки" й інших інформацій департаменту стейту, після розмови з през. Айзенгавером, одначе його призначення ще не появилося урядово в оповістці з Білого Дому. З поінформованих джерел подають, що Джансон перебере обов'язки за тиждень. Кажуть теж, що в розмові з секретарем стейту Доллесом Джансон зажадав реорганізації інформаційної служби в тому напрямі, щоб зробити її більше незалежною від департаменту стейту. Подібну рекомендацію висловила громадянська дорадча комісія, яка надіється, що інформаційна служба дістане урядовця з ранґою кабінетного секретаря. Президент відклав вирішення цієї справи, доки не дістане опінії окремої комісії, очолюваної Вільямом Г. Джексоном, що був давніше заступником директора Центральної Розвідчої Служби, яка студіює проблеми психологічної стратегії. — Д-р Джансон це колишній голова Громадянської Комісії для Звіту Гувера. — Слідство над „Голосом Америки" ведеться дальше комісією під керівництвом сен. Джозефа МекКарті, одначе воно переходить при зачинених дверях.

Пірсон остерігає західний світ проти поділу

Вінтер Парк, Фла. — Під час святкування 68 річниці існування Ролинс Коледжу в Вінтер Парк виступив з промовою Лестер Пірсон, державний секретар закордонних справ Канади, що тепер очолює Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй і що правдоподібно буде наступником Тріґве Лі на пості генерального секретаря Об'єднаних Націй. У своїй промові, Пірсон, нав'язуючи до відкриття Генеральної Асамблеї в Ню Йорку, пригадав про велику відповідальність, що її тепер несе Асамблея та про необхідність тіснішого об'єднання західнього світу. „Невідповідальні вчинки або розмови, що можуть поділити вільні країни у цих критичних днях, були б безглуздям" — заявив цей визначний політик. Особливо важлива роля Об'єднаних Націй у добі, коли наявні „труднощі з Совєтським Союзом" та коли пробуджуються мільйони населення Африки й Азії. Пірсон висловився з особливою подякою про Трумана, який бувши президентом, не завагався покласти на себе тягар відповідальности і розпочав спільну оборону проти напасництва. Канадійці також мають великі симпатії до теперішнього президента ЗДА, який в часі війни виявився на висоті завдань, коли провадив війну до перемоги. У зв'язку з діяльністю двох президентів, Пірсон підкреслив особливу ролю ЗДА серед вільних народів.

„Н.Й.Таймс" про „Російський Фонд"

Ню Йорк. — Щоденник „Ню Йорк Таймс" у вівтірковому зиданні приносить новинку з заголовком „Має керувати Російським Фондом", де сказано, що „Дейвид К. Мунфорд, який при Російському Інституті Колюмбійського університету вів дослідчу і адміністраційну ділянки, дістав призначення директора Східно - Европейського Фонду", як це сповістив Філіп Е. Мослі, голова фонду. Мундфорд приходить на місце Доналда А. Ловрі, що зрікся становища директора, щоб присвятити свій час на публікації фонду. — „Фундація Форда заснувала Східно-Европейський Фонд в 1951 р. для допомоги вигнанцям з Совєтської Росії пристосуватися до американського життя, для дослідів над культурою й технологією Совєтської Росії і для публікації російських клясиків та важливих нових праць над Росією" — пише „Н. Й. Таймс".

„Правда" остерігає Лондон і Париж

Москва. — Щоденник „Правда" надрукував аж дві статті, в яких остерігає Англію і Францію та твердить, що прем'єри цих країн можуть якогобудь дня пробудитися і побачити, що їхні країни находяться в стані війни з Совєтами. Редакційну статтю з цією осторогою підписав Ілля Еренбурґ, а другу статтю на цю тему написав новий шеф штабу совєтської армії маршал Василій Д. Соколовський. Еренбурґ виступає проти недавньої поїздки до Европи секретаря стейту Джона Фостера Доллеса та Гаральда Стассена, директора Взаємної Безпеки.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ О.Н. ВІДНОВИЛА СВОЮ СЕСІЮ

КОРЕЯ — ГОЛОВНА ПРОБЛЕМА НА НАРАДАХ; АМЕРИКА НЕ МАЄ ЖАДНИХ СПЕЦІЯЛЬНИХ ПЛЯНІВ

Об'єднані Нації, Н. Й. — У вівторок 24- го січня Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй відновила свою минулорічну сесію, перервану 22-го грудня на час різдвяних свят та відложену на довший час з тою метою, щоб дати новому американському урядові під проводом президента Айзенгавера нагоду сформулювати свою політику відносно Кореї і восьмох інших важливіших справ що ще є на порядку нарад. Вже перед відкриттям цієї другої частини сесії Генеральної Асамблеї в поінформованих колах вважали, що справа Кореї становитиме головний предмет нарад, хоч Америка не плянує жадних сензаційних пропозицій в цій справі. Теж відомо, що З'єднені Держави воліли б ще дальше відтягнути наради в корейській справі, щонайменше до часу, коли новий командант Восьмої Армії, ген. М. Д. Тейлор, не надішле свого звіту про військову ситуацію на фронті, але теж не будуть виступати проти негайних нарад, якщо б їх домагалися інші країни. Теж жадних нових плянів не виявив совєтський міністер закордонних справ Андрей Вишинський, що приїхав до Ню Йорку в понеділок. На запит кореспондентів, чи він думає видвигнути справу Формози, Вишинський коротко відповів: „побачимо".

Поляки виручили українців в демонстрації проти Вишинського

Ню Йорк. — Подібно, як попереднього разу українці, так цим разом поляки влаштували велику демонстрацію проти Вишинського та Совєтського Союзу. Демонстранстрацію влаштував цим разом Польський Американський Конґрес вже в порті, куди приїхав Вишинський та інші совєтські представники в понеділок на кораблі „Квін Мері". Демонстранти носили відповідні плякати та викрикували гасла, в роді: „Вишинський, твого приятеля Ріббентропа повішено, а стрічок на тебе ще некає!"; „Об'єднані Нації це не місце для рабовласників" і т. п. Між демонстрантами були деякі росіяни. Хоч демонстранти засуджували Совєтський Союз за нову антисемітську кампанію, між демонстрантами не було жидів.

Національний Китай уневажнює договір із Совєтами

Тайпеі, Формоза. — Кабінет міністрів китайського національного уряду вирішив уневажнити договір із Совєтами, який він був змушений визнати 1945 року під натиском ЗДА, Англії і Франції. В цьому договорі західні держави згодилися на визнання незалежности Зовнішньої Монголії, проголосили Дайрен вільним портом, дозволили Совєтам контролювати Порт Артур та залізницю Чанґчун у Манджурії. Скасування цього договору не стоїть у зв'язку з новою політикою на Далекому Сході президента Айзенгавера, бо Національний Китай ще 1949 р. на терені ОН протестував проти того, що Совєти тоді не дозволили китайським військам висісти в порті Дайрен. Комуністичний Китай признав цей договір, а крім того заключив із Совєтами новий договір приязні, та продовжив контролю Совєтів над Дайреном і Порт Артуром аж до заключення мирового договору з Японією, це значить до необмеженого часу. Дипломатичні кола в Вашинґтоні заявляють, що уневажнення цього договору Національним Китаєм має тільки теоретичне значення, бо уряд на Формозі не зможе засняти ані Дайрену ані Порт Артура.

В Римі надіються перемогти труднощі до европейського оборонного пакту

Рим. — До Риму з'їжджаються представники шістьох европейських держав, які належать до вугільно-сталевого порозуміння та до пропонованого европейського оборонного союзу. Французький міністер закордонних справ Бідо приїхав уже до Риму і розмовляв із італійським прем'єром Де Ґаспері, який має бути посередником між Францією і Німеччиною в справі непорозуміння щодо округи Сари та додаткових французьких протоколів в справі заключеного вже Західно европейського оборонного пакту. Гадають, що д-р Аденауер везе нові німецькі пропозиції в справі розв'язки проблеми Сари та в той спосіб дозволить французькій національній асамблеї ратифікувати мировий договір із Німеччиною та договір про европейську оборону. Він заявив представникам преси в Міляні, що в Римі зроблять рішучий крок до здійснення европейської оборони. Надії на успіх римської конференції зростають ще й тому, що німецькі делеґати на конференцію військових знавців, що одночасно відбувається в Римі, не будуть робити жадних протипропозицій до французьких поправок на цій конференції.

ЮГОСЛАВІЯ ЗГІДНА ПРИСТУПИТИ ДО ЗАХІДНОГО ОБОРОННОГО ПАКТУ

Београд, Югославія. — Міністер закордонних справ д-р Кардель промовляв на четвертому з'їзді комуністичної партії Югославії, яка досі називалася „Народним Фронтом", а від тепер має зватися „Соціялістичним Союзом працюючого народу". Д-р Кардель заявив, що Югославія готова приступити до спільної оборони Заходу проти Совєтів, бо „недостача відповідної спільної оборони буде заохотою до нападу аґресора", а зле думають ті, які гадають, що одинцем зможуть зберегти самостійність у конфлікті, що потрясає цілим світом". Д-р Кардель заявив, що Західні соціялісти повинні видерти з совєтських рук гасло оборони поневолених народів, проголосивши це совєтське гасло за своє власне. Він говорив також, що Югославія погоджується на свободу релігії, але католицькі кола повинні погодитися з тим політичним станом, що панує тепер в Югославії. Югославський міністер у своїй чотирогодинній промові твердив, що Югославія приступить до спільного оборонного пакту, але під умовою, що від неї за те не будуть вимагати надних уступок. З Ватиканом готова Югославія заключити договір, але релігія не сміє мішатися до політичних справ у країні.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered an Second Class mail Mater at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 auhtorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
В Джерзі Сиґі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ „ФЕДЕРАЛІСТИ”, А КВІСЛІНГИ!

Український нарід виявив в новітній добі волю бути незалежним і самостійним не інакше, як це було, наприклад, з польським чи чеським народами. Тома Масарик хіба не мав повновласти від демократичним способом обраного парляменту, коли ще в час війни „від імені чеського народу” працював в альянтських державах для визнання ними самостійної Чехословаччини, чого і — як відомо — таки добився. Подібне можна сказати і про працю тодішніх польських Комітетів. Знов воля українського народу була виявлена Українською Центральною Радою у Києві й Українською Національною Радою у Львові. Чи якийсь нарід міг виставити в час цього великого хаосу і революцій законніші репрезентативні тіла? До того, хто саме може в таких моментах мати право за якийсь нарід говорити? Чи не ті, що з тим народом жили і для нього працювали? Хіба ж не ті, що його гнобили, чи були помічниками гнобителів!

За українську самостійність, проголошену по вибуху революції в Росії та розпаді Австрії законними представниками українського народу пролялося уже море крови. Україна є вже на карті Европи. Вона є вже в Об'єднаних Націях як „незалежна республіка”, не зважаючи на кремлівський підступ, бо головне тут це міжнародний форум, а не Москва та її хитрування. За „самостійну” згадує червона Москва раз-у-раз ще й нині, виправдуючи тим щораз нові чистки у всіх проявах українського життя під Совєтами.

Вже 60 років працюють і в Америці „самостійники”, бож стільки років існує вже сама „Свобода”, що була від першого свого числа соборницькою і самостійницькою. „Несамостійників” тут не було. Тільки одиниці злакомились на царські рублі й пішли на службу до Російської Православної Місії, потягаючи за собою деякі неграмотні елементи, що добачували в російському царі рятунок перед гнетом поляків, як це їм представляла російська пропаґанда. Крім отих нещасних жертв, побаламучених „старшим братом”, що почали звати себе „росіянами” а в новій добі ще й тих, що пішли під червоний покров Москви, американські українці, не зважаючи на свій політичний чи релігійний поділ, не знали нікого, хто не був би українським самостійником. Щойно по другій війні найшли якісь елементи, що знайшли захист між чужими для ширення такої баламути, що нібито українці поділені на „самостійників” і „федералістів”, себто таких, що хотіли б насильно тримати Україну далі при Москві. Це чужа рука, чужі впливи і чужі гроші, що підтримують штучно зраду українській визвольній справі. Це ті „підлі душі”, про яких згадує в своїх письмах Джордж Вашинґтон, що в найтяжчих хвилинах нації давали себе підкуплювати ворогові самостійної Америки. Так треба думати нам і про українських „федералістів”, що прибувши на американську вільну землю навіть не вміють відчути благородного духа цеї країни, що може мати тільки найбільшу погорду до всякого роду зрадників та квіслінґів.

Вільний український нарід, як захоче, зфедерується з одним чи другим народом, чи з вільною спілкою народів. Він певно не піде проти ніяких европейських федеративних течій, що змагатимуть до справжнього політично-економічного, чи оборонного об'єднання. Вільний український парлямент вільної й самостійної України забере цілком певно в цій справі голос і вирішить її свобідно й гідно, так, як це буде й з іншими націями, що теж матимуть до вирішування ту саму проблему. Росіяни та прихильники російської імперії, скажім одверто, бояться вільного голосу України в минулому і майбутньому. Тому шукають рятунку в одиницях, себто таких квіслінґах, яких можна знайти в кожному народі й, які, на жаль, знайшлися і між українськими іміґрантами в Европі й тут. Але за гроші можна купити людину і її душу, але не нарід, та ще такий як український, що в самій тільки останній добі поклав мільйони голів за свої самостійницькі ідеали, за свою волю, як теж за визволення поневолених Москвою інших народів.

ХТО РОЗШИРЮЄ ВІЙНУ?

Теза про небезпеку розширення війни в Кореї боязкими союзниками ЗДА трактується так, що у всьому, що відбувається на Далекому Сході, винен американський уряд. Відсіч комуністичному аґресорові розглядається як небезпечне розширення війни. При цьому ніхто не обвинувачує Сталіна й Мао в аґресивних плянах, нібито справедливість на їхній стороні.

Хто ж в дійсності аґресор і розширювач війни? Ачесон в свій час говорив, що у відміну від американської політики, яка реаґує лише на конкретні події, російська політика розрахована на довшу мету, росіяни мислять поколіннями. Вже по закінченні свого урядування Труман заявив, що російська політика розрахована на сто років. Це найглибша характеристика природи російської закордонної політики. Історичні документи і висловлювання в різні часи російських політиків підтверджують висновки Ачесона і Трумана.

Взяти для прикладу справу проток Босфору і Дарданелів. Вже століттями російська політика, покищо безуспішно, працює над тим, аби захопити ці протоки.

Граф Іпатьєв писав: „Росії тісно на Чорному морі, і вона мусить володіти виходом, тобто протоками, посередньо чи безпосередньо...” (Історіческій Вєстнік, 1. 1914 р.)

Історик Леонтєв в своїй праці „Схід, Росія і слов'янство” (том I, Москва, 1885 року) писав: „... поворотним пунктом для нас, росіян, мусить бути захоплення Царгороду і закладення там фундаменту нової культурно-державної будови”.

В відомому заповіті Петра Першого читаємо: „По можливості ближче просуватись до Константинополю і Індії. Хто пануватиме над ними, той пануватиме над світом. З цією метою провокувати постійні війни то проти турків, то проти персів, будувати верфи на Чорному морі, поступово опановувати як цим морем так і Балтійським, бо те і друге потрібне для успіху пляну — прискорення падіння Персії, проникнення до персідської затоки, відновлення якщо буде можливе, старої торгівлі з Ливаном через Сирію і досягнення Індії, як складового світового пункту. Після захоплення її можна буде обійтись без англійського золота”. Автентичність цього заповіту Петра Першого заперечують російські дослідники. Авторство заповіту приписується французові д'Еон, який служив при дворі Петра і знав його пляни. Російський письменник Достоєвський писав, що заповіт — це „фальшивий папер, написаний поляками”. Проте російська аґресія таки прямувала весь час шляхами, встановленими Петром в заповіті.

Як правило, росіяни своїй аґресивній політиці завжди надавали морального виправдання; вони не поневолювали чужі народи, а навпаки рятували їх. Росія вела війни під гаслом об'єднання слов'ян, охорони їх від поганого впливу Европи, нападала на сусідів з метою перешкодити неіснуючому заговорові проти Росії. Достоєвський в своєму щоденникові за 1876 рік писав: „... після Петра визначився і перший крок нашої нової політики: цей перший крок мусів був полягати в об'єднанні всього слов'янства, так би мовити, під крилом Росії. І не для захоплення і не для насильства це об'єднання, не для знищення слов'янської особистости російським колосом, а для того, щоб... дати їм, нарешті, відпочити після їхніх безчисленних вікових страждань...” Тепер ми бачимо як поляки, чехи, словаки, болгари і інші слов'яни „відпочивають” під російським крилом.

Згаданий історик Леонтєв мріяв про дві Росії: Росію-імперію (з новою столицею в Києві) і Росію як зверхника великого східнього союзу з новою культурною столицею на Босфорі. Він писав: „Росія почала своє історичне життя в Новгороді, але дуже скоро перенесла свій центр до Києва, потім в Володимир і Москву, потім в Петербург і тепер, як бачимо, рветься від нього знову на південь”. (1885 рік).

Так у різні часи імперіялістична Росія розширювала війну. І сьогодні у Кореї вона знову, а не ЗДА розширює війну. Ленін так зформулював остаточну мету комунізму: „Ми прагнемо до тісного об'єднання і повного злиття робітників і селян всіх націй світу в єдину світову совєтську республіку... Для комуністів кордони грають другорядну ролю...” Цей заповіт Леніна збігається і ідеологією московського імперіялізму, тому Росія завжди розширювала війну.

(ЛЛ)

А. Красвий

НАРОДНИЙ ФОНД

Справа Народного Фонду або, інакше кажучи, наших фінансів, остільки важлива, що мимоволі привертає до себе пильну увагу.

Зрештою, не тільки у нас: ця матеріяльна сторінка життя народів і держав є так кардинальна, що вона, властиво, диктує урядам, парляментам та окремим державним мужам їх тактику, поведінку, програму та пляни праці.

Із-за цих матеріяльних моментів ми бачимо постійні кризи у Франції, ради цих справ приїздить до Америки старий Черчіль, через ці речі ніяк не може заспокоїтись Мосадек і т. д., і т. д.

Отже, нічого дивного, що й ми,, українці, маємо свої матеріяльні питання і клопоти.

Ми ж маємо свою внутрішню політику, обороняємо й активізуємо українську справу тут в Америці й на міжнародному форумі, хочемо реалізувати далекосяжні пляни освітні й культурні, припадають на нас ще й великі обов'язки суспільно-харитативні і т. д., і т. д. В ЗДАмерики базою й об'єктом всіх тих плянів є, в засаді, мільйонова маса людей, американських українців. Здійснювання цих проєктів помагає наш Український Народний Фонд.

Ясно, отже, які великі завдання на нього упадають і яку велику ролю має він виконувати.

Одначе, коли глянути на ціле наше життя, треба ствердити, що ми не відносимось до Народного Фонду як свідома маса, як „державники”. Навпаки покутує ще багато від звичок і психології старої суто-просвітянської доби.

Почати хоча б від наших безсилих „нарікань” на „байдужість”. Це — риса суто старо-українська, „просвітянська”, коли, мовляв, громадян просять, до них звертаються, а вони — дивись — такі нечемні й байдужі, що на прохання й заклики не звертають належної уваги.

Тільки, мовляв, частина отих старих, „випробуваних” патріотів „відгукується”, а решта — байдужа і на статті, заклики та навіть радіо жадної уваги не звертає!

Ось, мовляв, нещасні ми, така наша „доля” українська!

Отже — тут ціла наша стара аматорсько-просвітянська психологія.

Народний Фонд — вияв народної волі!

Постанова про Народний Фонд не з'явилася так собі, волею одної людини чи примхою якоїсь одірваної організації. Цю постанову ухвалив 4-й Конґрес Американських Українців у Вашинґтоні, 6-9 листопада 1949 року, на який з'їхалось поверх 400 делеґатів з цілої американської держави — представників різноманітних українських установ та організацій та делеґатів еміґрації старої і нової.

Це уже був, по суті, певного роду „парлямент” української громади в Америці. Цей парлямент виніс відому ухвалу про Нац. Даток, — ухвалу, силою якої на всіх американських українців — чоловіків і жінок від 18 років і вгору, що мають заробіток, упадає повинність морального характеру: раз на рік сплатити Даток в розмірі від 10 долярів.

А обов'язок збирати цей Даток, реалізувати цю постанову, 4-й Конґрес поклав на свій виконний орган — Український Конґресовий Комітет.

Так сталося наприкінці 1949 року у Вашинґтоні. А в липні щойно минулого 1952 року, в м. Ню Йорку зібрався 5 Конґрес Американських Українців, ще більш численний (800 делеґатів), ще більш імпозантний і авторитетний, і ухвалу 4 Конґресу потвердив, потвердивши також право і обов'язок виконання цієї постанови Конґресовому Комітетові, з підкресленням, що цю постанову треба можливо енерґійно переводити в життя.

Ставши до реалізації цієї постанови наприкінці 1949 року, Конґресовий Комітет, самозрозуміло, почав з пропаґанди справи Народного Фонду і Національного Датку у всій американсько-українській пресі. Пропаґанда перейшла усі стадії — інформування, роз'яснення, арґументування, аґітації, — аж до звичайного нагадування короткими закликами.

Наслідок відомий: майже 10,000 громадян приголосились, як платники й жертводавці Народного Фонду, складаючи ось уже третій рік, кругло, 100,000 долярів.

Звичайно, це була велика новина в нашому житті оця концентрація такої поважної суми на національно-політичну працю. І, як відомо, праця цілої низки установ, завдяки Фондові, набрала значно ширшого розмаху.

Все ж, одначе, залишався і залишається один упертий факт: Народний Фонд діє передовсім серед передплатників головних українських часописів у ЗДА. Ці часописи читають 35 тисяч громадян, отже — де є ще 25 тисяч людей, що мають стати платниками Національного Датку? І де є ще принаймні стільки ж українських свідомих громадян, що часописів не дістають, але про Фонд мусіли б знати з плякатів, з усної пропаґанди, з діяльности місцевих організацій і т. д.?

І ось тут у нас починається „нарікання”. На байдужість, на лінивство, брак патріотизму, зрештою, на лиху українську „долю”.

Між тим, тут потрібне щось інше: не нарікання і розпач, лише спокійна аналіза.

Пресова пропаґанда — перейдений етап

А ця аналіза показує: перший етап у тактиці Народного Фонду перейдений. Цей етап був: пресова і, почасти, усна пропаґанда. Вона своє зробила. Дала 10,000 платників і жертводавців. Але надалі — помітного ефекту не виказує. Ті, для яких пресова акція вистачала, — зголосились. Але поза ними залишились ще кілька десятків тисяч громадян для яких така „позаочна метода” впливу через пресу показалась невистачальною.

Масова збірка Датку — новий етап

Отже — тут потрібний інший підхід, інша метода. Це особистий контакт з платником. Візита до нього збірщика податку, колектора. Максимальне улегшення йому виконати свій національний обов'язок.

Існує тут, правда, ще інше важливе питання: чи мають наші громадяни матеріяльну можливість заплатити Національний Даток — тих 10 долярів на рік?

На це чуємо однозгідну відповідь читачів: розуміється, мають повну і абсолютну можливість і то навіть без будь-якого найменшого надщербку для себе. Звичайно, поза одиницями: — хворими, старими, многосімейними і под.

Таким чином, перед нами — перед Народним Фондом, перед Конґресовим Комітетом та його Відділами — найширше поле для акції. І, власне, тепер, коли на дворі ще зима, ми мусимо відсунути на пару місяців закінчення біжучого фінансового року і масово організувати і застосувати по цілій ЗДА збирання Національного Датку. Це продовження терміну фінансового року ми навіть зобов'язані зробити, бо, з огляду на 5 Конґрес, акція Народного Фонду в 1952 році почалася щойно в жовтні, себто триває покищо лише 4 місяці.

Тільки мусимо собі усвідомити, що до цієї акції ми повинні взятися в якнайширшому обсягові, пляново і ділово, ураховувати всі наші можливості.

Увім собі, коли б якесь приватне підприємство чи приватний комерсант мав та-

(Закінчення на стор. 3-тій)

Микола Очерет

Китай не поділить долі України

„Наша країна з 1953 року почне здійснювати свій перший п'ятирічний плян економічного будівництва, — пише китайський часопис: „Женьміньжібао”. — Вивчення передового досвіду Совєтського Союзу має виключно важливе значення для щораз більшого будівництва нашої країни”.

З повідомлення видно, що китайці ще будуть „вивчати передовий досвід Совєтського Союзу. Ми, українці, цей досвід вивчили краще за його творців і саме тому хочемо розшифрувати що то значить, коли країна „почне здійснювати свій перший п'ятирічний плян”.

Ще в часи японської війни російські імператори мріяли про „прісоєдінєніє Жовторосії”, але виконати ці мрії змогли лише російські большевики „визволивши” Китай від китайських націоналістів. Російський термін „визволення” людською мовою визначає: окупацію силою зброї.. Але не було випадку в історії людства, щоб вільний народ легко погодився на окупацію, тому скрізь починається спротив росіянам. Через що безпосередньо за періодом „визволення” наступає період нищення „ворогів народу” або людською мовою: період нищення всіх хто не кориться росіянам. В Україні за перші два роки панування росіян знищено понад півтора мільйона людей, а за урядовим повідомленням китайського прем'єра Чу Ен-лая в наслідок чистки „покарано смертю понад 2 мільйони людей”. За відомостями ж з Формози протягом лише першого року панування росіян в Китаї знищено понад 3 мільйони людей. Тож за два роки повного панування росіян в Китаї втрати китайського народу напевно перевищили 6 мільйонів китайців. І тепер от проголошено першу п'ятилітку себто почався період „побудови соціялізму”.

З досвіду знаємо, що першим кроком цього періоду є аґітація за „п'ятилітку” — так було в Україні, так було в „народніх республіках”, так було в Югославії. Тому ми не дивуємось, коли в часописі „Женьміньжібао” читаємо: „за неповними даними на початок грудня 1952 року в усій країні було 3,790,000 аґітаторів і понад 75,000 доповідачів”. Виходить, що під сучасну пору уряд червоного Китаю в своєму розпорядженні має коло чотирьох мільйонів аґітаторів.

Другим кроком цього періоду є закріпачення робітників за фабриками та заводами, а селян за колгоспами. Ось що пише кореспондент „Правди” про свої відвідини одного з китайських колгоспів, де директором є Хен Фин-ці: „на колгоспному дворі, куди ми прийшли разом з головою колгоспу Хен Фин-ці, кипіла робота. Селяни зв'язували вовну в тюки, готуючи її до здачі державі... Напередодні нового року в колгоспі пожвавлення — селяни купують у споживчій кооперації пшеничне борошно і риж... Люди купують новорічні картинки на яких накреслені слова вдячности компартії і улюбленому вождеві Мао Тзе Тунґові”.

Картина знайома: саме так одвічний продуцент хліба український селянин купував свій власний тяжко запрацьований шматок щоденного хліба у споживчій кооперації. Державі він мусів продати пуд пшениці по 90 копійок себто 2¼ копійок фунт, а в крамниці споживчої кооперації він купував фунт гливкого, житнього хліба за 1 карб. 20 коп. Тепер одвічний продуцент рижу китайський селянин купує свій же риж в крамниці споживчої кооперації та ще й дякує за це Мао Тзе Тунґа — таке знущання над людьми можуть робити лише росіяни. Тож не дивно, що на таке „щастя” наш народ відповів повстаннями і коли б в той час вільний Захід підтримав повстанців, то хто його знає чи існував би сьогодні Совєтський Союз. А тепер от читаємо: „Таіпеї. — З Формози повідомляють, що добре озброєні партизанські відділи зайняли позиції на китайському континенті готуючись до удару на комуністів з опанованих ними лісів на побережжі провінції Фукен”.

Вже з цього короткого повідомлення видно, що саме час подати допомогу китайським партизанам. В часи повстань на Україні на чолі Західнього світу стояла Англія, яка жваво торгувала і з білою, і з червоною Росією, а наші вояки гинули від англійських набоїв, що їх англійці продавали Денікіну. Тепер Англія жваво торгує з червоним Китаєм і міністр закордонних справ Антоні Іден під час дебатів у палаті громад повідомив, що „англійські морські сили будуть боронити торговельні пароплави від атак військ Чан Кай-ші, що можуть відбуватись у зв'язку із знесенням бльокади Формози президентом Айзенгавером”.

Шлях Америки вже вибраний знесенням бльокади Формози Сьомою фльотою. „Наша політика, призначена на безпеку вільного світу, включатиме всі мирні методи і засоби, за винятком — зламання вірности нашим приятелям. Ми ніколи не погодимось на поневолення будь-якого народу з метою окупити цим „сумний здобуток для нас самих”. Так сказав президент Айзенгавер і тим поклав край угодовій політиці.

Леонид Денисенко (Австралія)

З АВСТРАЛІЙСЬКОГО ЩОДЕННИКА

(7)

Не обійшлося й тут без інциденту. Щоб якось дошкулити українському відділові, організаційний референт прийняв проєкт одного з представників національних відділів про однакову височину всіх павільйонів. Я протестував проти цього, бо тоді ніде було розмістити картини. Коли п. Н. побачив, що мій павільйон трохи вищий, то він дуже розлютувався, кричав, закликав керівника виставки. Керівник бачив, що п. Н. керується ненавистю, і тому в дуже чемній формі просив мене трохи знизити український павільйон. Праці було дуже багато, і тому нам довелося працювати майже аж до самої вечері.

Я пожертвував вечерею і негайно побіг до Кінґс парку і став рисувати пам'ятник поляглим героям. До четвертої години ранку я працював над цією картиною.

Після безсонної ночі я вчасно з'явився на відкриття виставки і повісив свою нову картину. Пан Н. і представники національних відділів були дуже здивовані, побачивши мою нову картину. Вони ж такі були певні, що на цей раз через брак часу я не нарисую місцевої картини, і моя колекція урветься. Пан Н. з неприхованою злістю категорично запротестував проти того, щоб я повісив свої картини в українському відділі. „Це ваша приватна власність і приватна ваша справа, ці картини не належать до експонатів виставки, і ви не маєте права їх розвішувати!” — лютував він. Я тоді звернувся до керівника виставки п. Рафтіса з скаргою і просив дозволу вивісити мої картини, нарисовані в дорозі. На цей раз пан Рафтіс став на моєму боці ,і позеленілий від люті оргреферент мусів був скоритися волі керівника. Мої картини були розвішені на виставці.

Зразу ж після відкриття виставки в залю ввійшли члени Управи Української Громади разом із українським священиком пан-отцем І. Фомичевським та п. інж. Куштиком з дружиною і врочисто на очах великого натовпу австралійців вручили пані Ніні Денисенковій прекрасний букет квітів — троянд, перев'язаних жовтоблакитною стрічкою з написом англійською мовою: „Від Української Громади міста Перт”. Цей розкішний букет квітів увесь день прикрашав наш відділ.

На другий день прийшли радіорепортери. Мені дали тільки одну хвилину на виступ через радіо. Я згадав про пана Березовського, що працює як інженер-моделяр в австралійській керамічній індустрії. Згадав у своїй короткій промові і про пана Кузьмича — килимаря і різьбаря, праці якого є на виставці. Пан Кузьмич розпочав будувати майстерню і незабаром почне виробляти в Перті славні українські килими. На другий день пан Рафтіс звернув мені увагу, що моя промова була „націоналістична” і що я не мав права подавати оголошень.

Увечорі я був на засіданні Управи Української Громади і розповів про об'їзну виставку.

На другий день відбувся концерт артиста Київської опери пана Тамарченка. Він пройшов із дуже великим успіхом.

... Сьогодні на виставці я помітив одну жінку, що довго стояла коло нашого відділу і розглядала мої картини. Далі підійшла до мене і запитала, де вона могла б побачити автора картин. Довідавшися, що це я автор, вона попросила від мене коротеньке інтерв'ю. Раптом набігли інші представники відділів і почали вихваляти свої експонати. Але незнайома пані чемно ухилилася від питань і залишила залю. На другий день у місцевій газеті „Ньюз” з'явилася стаття про мої картини під заголовком „Щоденник в картинах”.

... Місто Перт своїм тяжким тропічним кліматом не зробило на мене доброго враження. До того ж майже всі учасники нашої виставки, в тому числі і я, захворіли на тропічну грипу. Жадне лікарство не допомагає від цієї хвороби, лише сам організм мусить її перебороти.

Українців у Перті досить багато. Чимало наших людей працює на вищих становищах в австралійських інституціях. Можливості заробітку тут великі. Серед українців є такі, що вже повідкривали свої підприємства, кравецькі майстерні тощо. Громадське життя в Перті поставлено зразково. Ніяких політичних сварок тут немає, не існує також і поділу на „східняків” та „західняків”. В Перті є тільки Українська Православна Церква, але в скорому часі буде відкрита і Українська Греко-Католицька Церква. До церкви завжди ходить багато людей. Православна Громада розпочинає будову власної домівки, де буде і церква. Кожен член Громади оподаткував себе одноразовою вкладкою в 5 фунтів стерлінґів. Крім того Громада бере позику в банку. Згідно з наміченим пляном Будинок Громади матиме велику театральну залю, по обох боках залі будуть вибудувані скляні вітрини, в яких будуть розміщені експонати українського народнього мистецтва та різні експонати української культури взагалі. Окреме приміщення буде для церкви.

Українці в Перті кілька разів брали участь у виставках мистецтва та ручних виробів, в різних інтернаціональних концертах та в виступах в радіо. Тут існує мішаний хор під дириґуванням пана Тамарченка та балетна груп пані Березовської. Час від часу українці виступають з публічними доповідями англійською мовою про Україну.

Калґурлі

Воно складається з двох міст: Калґурлі та Баулдер. Загальна кількість населення 25 000. Два дні чекали тут транспорту з експонатами. За цей час я нарисував загальний вигляд будівель копальні золота.

Тут кожен клаптик землі перекопаний, переритий копачами золота. Навколо безліч піщаних горбків, де-не-де порослих травою. Між цими горбками розкидані маленькі і дуже примітивні хатинки. Брак солодкої води в усій Західній Австралії, а особливо в Калґурлі, робить цю країну ще не цілком заселеною. Вода до Калґурлі доходить з Перту залізними трубами (рурами) в 350 миль завдовжки! Цей спосіб постачання водою побудовано лише кілька років тому. Перед тим добували солодку воду переварюванням солоної води. В ті часи склянка води дорівнювалася ціні золота. Ще сьогодні можна бачити розкидані на землі старі казани, в яких виварювали воду.

Чорношкірих тут небагато. Вони працюють в копальнях. Часом наближаються до цього міста цілком дикі племена. Проте дикуни не мають довір'я до білих людей і тому намагаються їх обминати.

Одна еміґрантка-вчителька, що живе на краю міста вже 15 років, розповідала мені цікавий випадок. Одного разу до неї завітав чорношкірий чарівник мандрівного племени. Жінка почастувала його їжею і дала йому дещо одягу. Розмова провадилася на пальцях. Чорношкірий словами своєї мови та різними рухами виявляв радість та подяку жінці, що так тепло та щиро прийняла його. Від того часу чарівник щороку приходив до білої жінки в гості. Він щоразу привозив із собою різні дарунки — рукодільні вироби. За її словами, ці дикуни — аборигени Австралії — є люди щирі, відверті, з вродженим високо інтеліґентним інстинктом.

Ярослав Дачун — дипл. інж.

НАЙНОВІШІ ДОСЯГНЕННЯ ТЕЛЕВІЗІЇ

Останні роки перед другою світовою війною та після неї принесли цілковите зреволюціонізування телевізії; це відноситься виключно метод надавання образів. У цій ділянці зробив переворот „іконоскоп", винайдений в ЗДА Зворикіном. Що це таке?

В скляній банці, докладно відпомпованій, находиться плоский екран, званий мозаїкою. Об'єктив кидає образ сцени на мозаїку, подібно як у фото-апараті на матівку або фільм. Мозаїка є це мікова плитка, покрита тонькою верствою срібла, яка через відповідне термічне трактування потріскала, творячи мозаїку, що складається з мікроскопійно малих зеренець срібла, які не мають зі собою контакту. Зеренця срібла покриті зверху цезом, себто металем, який з легкістю дає явище фотоелектричне для всіх красок світла. Коли на мозаїку подає образ, всі зеренця мозаїки є освітлені, але одні більше, другі менше, залежно від цього, в якій часті образу знаходиться дане зеренце. Під впливом світла наступає емісія фотоелектронів; їх скількість, як знаємо, залежить від сили освітлення. Супроти цього, зеренця дістають набої додатні різної величини. По противній стороні міки знаходиться металева плитка, яка до неї прилягає. Кожне зернятко мозаїки індукує в цій плитці через міку від'ємний електричний набій, зв'язаний з додатнім набоєм зеренця. Коли б якесь зеренце втратило свій додатній набій, негайно від'ємний набій, індикований в плитці, сплине через опір і витворить на нім спадок напруги струму. В цей спосіб повстає „імпульс сили струму", який іде до лямпового зміцнювача, а відтак далі (то значить дорогою каблевою ,а потім радієвою — в простір). Йде тільки про це, щоби всі зеренця мозаїки чергово і в порядку позбавити набою електричного. До цього служить в'язка електронів, витворена цілком так само, як в лямпі Бравна. В'язка та є відхилювана при допомозі двох пар цівок відхиляючих, через звої, яких пливуть струї, витворювані в двох генераторах дрогань реляксаційних. В цей спосіб слід в'язки, що падає на мозаїку, зачеркує густу сітку ліній, це називається „аналізування образу". В часі аналізування образу зеренця мозаїки, на які в даній хвилі падає в'язка електронів, тратять свій додатній набій, що витворює імпульси сили струму.

Новіший від іконоскопу є „супер - іконоскоп", який різниться від іконоскопу тим, що образ витворюється не на мозаїці, як в іконоскопі, але на півпрозорій катоді. З неї, наслідком явища фотоелектричного, вибігають фотоелектрони. З місць більш освітлених вибігає їх більше, з місць слабше освітлених вибігає їх менше. Електрони ці концентруються при допомозі осевого магнетичного поля так, щоби вони творили гострий образ на срібній мозаїці. Образ не є „оптичний", але „електроновий"; з цієї причини мозаїка не мусить бути покрита цезом. Гострота образу регулюється, добираючи відповідно силу струму в цівці, що є „магнетичною сочкою".

Останнє досягнення американської телевізії є „ортікон". Оптичний образ твориться на півпрозорій катоді, а образ електроновий на скляній оболонці. Електрони падають на скляну оболонку і викидають з неї через бомбардування, похідні електрони, що їх негайно ловить сітка. У висліді на оболонці повстає електричний образ, суть якого лежить в тому, що ясніші місця мають вищу напругу, а темніші нищу. До занализування цього образу служить в'язка електронів, витворювана на другім кінці рури. Промінь електроновий зараз перед скляною оболонкою зустрічає гамуюче поле, наслідком чого падає на оболонку зі скорістю майже зеровою. Часть електронів в'язки невтралізує додатній набій даного пункту електричного образу, а решта є відпхнена і, вертаючи, падає на перстеневу електроду, т. зв „мультіплікатор електронів". Тут відбувається незвичайно успішний зміцнюючий процес. Іменно, кождий електрон, що бомбардує електроду, викидає з неї кілька електронів похідні і т. д. По кількох таких ступенях величезна кількість електронів падає на останню вихідну електроду і дає імпульс сили струму, що дальше зміцнюється при допомозі лямпового зміцнювача. Оскільки іде про скількість рядків в образі, то тепер телевізія французька працює системою 450 ліній, англійська 405 ліній, а американська 525 ліній. Ці дані циферні не є дуже докладні, бо сьогодні вже телевізії працюють на більше лініях, як я подав вище. У Франції є напрям до збільшення скількости ліній до 1000. Скількість образів на секунду побільшено до 50, а навіть і більше. Щоби одночасно не побільшувати скількости пунктів світляних на секунду застосовано дуже оригінальний спосіб. Іменно, електроновий промінь зачеркує лінії 1, 3, 5... і т. д., а щойно потім 2,4,6... і т. д. В цей спосіб впродовж першої 1/50 секунди витворюється образ зложений зі самих ліній непаристих, а впродовж другої 1/50 секунди витворюється образ, зложений зі самих ліній паристих, і так на переміну. Так представляються очевидно у величезному скороченні найновіші винаходи з ділянки телевізії.

КОМУНІКАТ

Ради Директорів Українського Конґресового Комітет Америки в справі поїздки делеґації УККА до Европи

Рада Директорів Українського Конґресового Комітету Америки, вислухавши на своєму засіданні для 6. лютого 1953 р. звіт делеґації, зложений її головою проф. Левом Добрянським в справі поїздки до Европи і продискутувавши його, стверджує:

1.Поїздка делеґації УККА до Европи відбулася після засідання Ради Директорів УККА дня 18. листопада 1952, на якому в принятому тоді комунікаті стверджено, що ні статут ні організаційні рямці КЦАБ-у „не дають можливости до участи українців у цьому центрі". Завданням делеґації було „всебічне обміркування справи української участи в антибольшевицькому фронті народів СССР" та обмін інформаціями з українськими політичними чинниками в Европі. На цьому ж засіданні принято окремі інструкції для делеґації в Европу. Ці інструкції, згідно з рішенням Ради Директорів з дня 6. лютого 1953 передано окремо до опублікування

2. Делеґація Українського Конґресового Комітету відбула в Европі визку нарад і конференцій з представниками всіх українських політичних середовищ, зокрема спільну нараду з тими ж у днях 19, 20. і 21. грудня 1952 року в справі Координаційного Центру Антибольшевицької боротьби. На згаданих нарадах і в розмовах з окремими відповідальними діячами продискутовано широко й основно всі „за" і „проти" й устійнено, що немає ніяких можливостей для української участи в організаційних рямцях КЦАБ-б. Висновки з цієї дискусії знайшли вислів у комунікаті з дня 21. грудня 1952 і в окремій постанові українських політичних середовищ в Европі з дня 27. грудня 1952. Український Конґресовий Комітет Америки вітає це одностайне становище всіх українських політичних чинників в Европі, піддержує його і буде всіма силами і засобами допомагати в здійснюванні його цілей.

3. Комунікат Американського Комітету Визволення Народів Росії з дня 24. грудня 1952, що був проголошений у пресі після виїзду делеґації є за інформаціями членів делеґації незгідний з основними тезами розмов, що їх вели представники УККА з представниками АКВНР. Зокрема Український Конґресовий Комітет Америки відкидає й засуджує твердження цього комунікату про рівнорядність штучно створеної т. зв. української федералістичної, а фактично москвофільської групи з українськими самостійницькими силами. Того роду невірні інформації шкодять визвольній боротьбі всіх поневолених народів, утруднюють мобілізацію сил західнього світу для цієї боротьби і передусім шкодять інтересам ЗДА.

4. Делеґація Конґресового Комітету в Европі, — крім конференцій і нарад з українськими політичними чинниками, провела низку зустрічей з офіційними представниками західноевропейських урядів і з представниками американських посольств та амбасад, як теж американського командування в Европі, стверджуючи в них поважне заінтересування українською визвольною проблематикою.

5. Рада Директорів УККА доручує органам Українського Конґресового Комітету Америки допомогти українським політичним самостійницьким силам в Европі повести всі потрібні заходи для створення фронту не-російських народів до боротьби з російським імперіялізмом та большевицько-комуністичною агресією. Створення такого фронту допоможе об'єднати й використати всі наявні антибольшевицькі сили і буде великою допомогою в боротьбі Злучених Держав Америки і всього вільного людства з московсько-комуністичним імперіялізмом та стане могутньою підтримкою для визвольних змагань поневолених Москвою народів у їх боротьбі за самостійне державне життя.

6. Рада Директорів УККА з особливою приємністю відмічує живе й активне зацікавлення якнайширших кругів українського громадянства у вільному західному світі, зокрема у ЗДА, діяльністю відповідальних українських чинників. Зацікавлення це виявилося в одностайному відгуку на останні події на українському політичному фронті та в рішучому відпорі всім намаганням посторонніх сил розбити суцільність українського фронту в його боротьбі за державну суверенність. Рада Директорів закликає оцим все українське громадянство до дальшої жертвенности й активної підтримки української визвольно-політичної діяльности.

Рада Директорів Українського Конґресового Комітету Америки

Ню Йорк, дня 21. лютого 1953 р.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В АРҐЕНТІНІ

Праця українців у Берісcо

22 листопада Жіноча Секція при Т-ві „Відродження" в Берісcо святкувала 15-ту річницю свого заснування. Голова Ж. С. п. Т. Шевченко в короткім, але змістовнім вступнім слові, розказала присутнім, з якою самопосвятою жінки української колонії в Берісcо, згуртовані при Т-ві, ввесь цей час працювали. Були незначні перебої в роботі з технічних причин, але тепер, коли Т-во має свій власний дім, робота йде цілком нормально й пляново. Жіноча Секція при Т-ві — це що господиня в хаті, а нема її — нема й ладу. В кінці свого виступу п. Шевченко запрошувала та заохочувала всіх жінок працювати в Ж. С. Дуже гарний, прекрасно опрацьований реферат прочитала п-ні Софія Рубінцева на тему „Роля української жінки в минулому, сучасному й майбутньому".

Мистецька секція при „Відродження" в Арґентіні

Силами мистецької секції Т-ва „Відродження" в Буенос Айресі поставлено п'єсу Б. Пирятинського „Десятник Люлька". Крім музичного оформлення і супроводу, прийшлося і режисерувати цю п'єсу дир. П. Окопному.

ЯК УКРАЇНСЬКІ СКИТАЛЬЦІ СВЯТКУВАЛИ РІЗДВО

В АВСТРАЛІЇ

Різдво в Австралії? Різдво без снігу, морозу й колядників, святковане в найгарячішу пору року — влітку, і це називають Різдвом? Не поможуть ані кутя, борщ і багато інших страв, з трудом роздобутих, ані подібна до европейської ялинка, ані навіть колядки в церкві (якщо хтось має щастя жити в місті, де є українська церква та священик), чи в колі приятелів. Це все буде „не те", і не має на це ради. Зате для мешканців цієї країни — все це природне і самозрозуміле. І що літо і спека (якби таки впав сніг, то це щось таке екзотичне тут, що всі вважали б це за Божу кару), що немає куті та інших відомих українцям страв, і що Різдво — найбільше свято в році та його треба відзначити дуже святково, — все це розуміється в свій австралійський спосіб.

Для цього мусить бути „Крісмес кейк" (що його, до речі, можна купити в кожного пекаря), курка чи індик і пиво. Це все творить „Крісмес діннер" — щось в роді нашого Свят-вечора. Ялинку мають подекуди. Колядки? — чому ні, але їх майже ніхто не співає. Їх слухають по великих містах, таких, як Сідней, Мелбурн і т. і.; звичайно — декілька днів перед святами, в одному з міських парків, уладжують концерт колядок, при співучасті хорів, в тому числі — цілого ряду імігрантських. Такий концерт триває кілька годин, а слухачів нараховують на десятки тисяч.

Але українці таки й по своєму святкували це велике свято, хоч над ними не мерехтів „Великий віз" і полярна зірка, тільки на синьому літньому небі блимав великий „Південний Хрест".

В АВСТРІЇ

Під час Різдвяних Свят зорганізовано в Куфштайні в Австрії з ініціятиви СУМ-у хор, який під диригентурою п. Лукова вивчив багато нових гарних колядок. Хор ходив колядувати по хатах, щоб таким способом принести трохи радости бідним українським еміґрантам.

В АРҐЕНТІНІ

Українське Різдво в Буенос-Айресі пройшло із значним святочним піднесенням. Невважаючи на будній (для арґентінців) день, дуже багато українців, замість піти на працю, пішли до церкви, жертвуючи своїм заробітком задля втримання дорогої національно-релігійної традиції. В обох українських церквах відбулися Служби Божі. Особливо урочиста була Різдвяна Служба Божа в православній українській церкві на Суйпача 842, де служили соборно три священики, і співав великий хор під орудою п. П. Окопного. Невважаючи на велику духоту, вірні заповнили простору церкву.

У ФРАНЦІЇ

Українці великого порту Марсель святкували цього року урочисто та набожно свято Народження Христа. Після співу всіми зібраними „Бог Предвічний" п. Гриць прочитав гарно складене слово про Різдво, його значення, урочисте святкування в Україні й його значення для нас на чужині. Після низки спогадів, з яких висновок витягнув п. Щербань, сіли всі до святочно застеленого столу.

Між співом колядок присутній п. Ліщинський розповів про страхіття дійсности в Україні під московською окупацією, а зокрема про голод в Україні. Чергового дня п. Юрій відвідав українців у притулках для старших віком і заніс їм слова привіту та українські часописи, книжки й календарі, доказуючи цим, що ніхто з українців не буде самотнім, коли буде в контакті з організованим загалом, доказуючи цим також, що треба організуватись вже хоч би для того, щоб зменшити число наших братів, які пропадають в самоті.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників!

ПОВІДОМЛЕННЯ

1-го березня 1952-го року Український Народний Союз почав видавати недільний літературно - мистецький тижневик „Свободи", за окремою передплатою .Це рішення винесено тоді на підставі загальних домагань такого видання та з виразним бажанням дати новий вклад в розвиток української культури на вільній американській землі. Саме видавання попереджено інтенсивною акцією попереднього зголошування передплатників, Екзекутивний Комітет УНС все ж таки вирішив розпочати видання бодай на один пробний рік.

Цей пробний рік добігає до кінця і вже можна поробити відповідні висновки. Видані впродовж року 52 числа цього літературно - мистецького тижневика „Свободи" являють собою, без сумніву, поважний вклад у нашу культурну скарбницю. Проте, впродовж року кількість передплатників не тільки не збільшилася, але в останніх місяцях із своєї найбільшої кількости — 3,200 зменшилася до 2,800. Кошти видання склали в цілому 20,168 долярів, на покриття яких надійшло від передплатників 10,500 долярів, при чому дещо з цієї суми вже було призначено на передплату на черговий рік видання. Недобір коштів недільного тижневика покрито із загальних фондів „Свободи", з кривдою для щоденника та інших видань.

В світлі таких фактів Екзекутивний Комітет УНС повідомив, що він змушений припинити видавання літературно - мистецького тижневика „Свободи" в його дотеперішній формі. Натомість видаватиме окрему літературно - мистецьку вкладку в щоденнику кожного другого тижня, чим зможе користуватись не тільки обмежена кількість передплатників тижневика, але й увесь великий загал читачів щоденника, які одержуватимуть цей додаток безплатно.

Видавництво на цьому місці висловлює свою глибоку вдячність редакційній колеґії літературно - мистецького тижневика: проф. Василеві Чапленкові, п. Святославові Гординському, д-рові Л. Луцеву, проф. Володимирові Січинському, п-ні Марії Струтинській та п. Петрові Голубенкові за їхню віддану працю, якою вони вможливили це видання впродовж року. Велика вдячність належиться й усім дописувачам та співробітникам, що своїми творами дали великий вклад та збагатили цей наш однорічний культурний дорібок. При цьому висловлюємо надію та прохаємо їх, щоб вони й надалі надсилали свої праці, які в міру можливостей будуть використовувані у новій формі нашого літературно - мистецького видання. Подяка належиться й тим трьом тисячам наших свідомих громадян, що своєю передплатою допомогли здійснювати цей наш культурний задум бодай впродовж одного року.

Припиняючи літературно-мистецьке видання в дотеперішній формі, ми рівночасно обмірковуємо можливості відновлення періодичних і неперіодичних книжкових видань для задоволення культурних потреб нашого загалу.

З огляду на рішення припинити недільне видання „Свободи" в дотеперішній формі просимо передплатників цього видання не висилати передплати на наступний рік. Тим, що вже внесли передплату на довше як один рік, гроші будуть повернені. Хіба що вони самі рішили б обернути їх на іншу подібну ціль в нашому видавництві.

Останнє число недільного видання „Свободи" вийшло з датою 22 лютого цього року.

Адміністрація „Свободи"

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

НАРОДНИЙ ФОНД

(Закінчення зі стор. 2)

кі права, уповноваження і можливості, як має Конґресовий Комітет і його Відділи: звернутись до десятків тисяч людей з тим, щоб вони зложили по 10 долярів.

Уявляємо собі, як ретельно ці приватні підприємства взялись би до роботи, як опрацювали б цілий терен, не минаючи жадної одиниці, які сотки тисяч долярів зложили б до своїх банків!

Але ми, українці, цих наших величезних можливостей майже зовсім не усвідомлюємо і абсолютно не доцінюємо.

Українська полохливість

Але тут приходить інша наша біда: дуже часто ми самі зв'язуємо себе по руках і ногах, самі себе боїмося й себе тероризуємо. Ми звикли працювати на громадській ниві безплатно. Це — дуже похвально! Але коли покажеться, що справа переростає аматорський рівень і потребує спеціяльно затруднених людей чи покриття необхідних видатків, то в нас негайно здіймається крик: зависокі адміністративні видатки! Забагато урядовців! чи ще якесь „марнотратство"...

І, треба правду сказати: наші установи та організації зразу ж „осідають": Бог з ним, краще даймо спокій, — ось, бачите, який крик знявся! І часто ділова акція, яка себе цілком виправдує припиняється або й не починається. А на її місце приходить „просвітянщина", добродійне аматорство і, як наслідок, пара десятків долярів з центами, — замість тисяч!

На жаль, все це вияв нашої громадської „полохливости", ми боїмося поставити справу сміливо, по-діловому, як роблять це ділові приватні установи, що належно організують працю, згідно із законами життя й економіки, але за те мають відповідні зиски й успіхи!..

Ню Йорк може дати 100,000!

Ню Йорк!

В 1950 році український Ню Йорк вплатив Національного Датку 17,000 дол., в 1951-му 19,000 дол., себто, в середньому, річно складали в Ню Йорку Даток 2,000 осіб. Тим часом, в цьому місті рахують бодай 50,000 українських мешканців! Коли дамо на родину по чотири особи, то, все ж таки, — це 10 тисяч платників! **Себто один Ню Йорк повинен би дати 100,000 долярів до Народного Фонду!**

І то без жадної „кривди" для себе!

Ось тут приходить на чергу ділова постановка справи.

Коли справу Народного Фонду хочемо поставити якслід, а тим самим і цілу українську справу, то Ню Йорк мусить прийти на чергу!

Як і Филаделфія, Дітройт, Піттсбурґ і ціла Америка.

А тоді побачимо, що Народний Фонд буде мати не сто тисяч, а добрих півмільйона!

А, крім того, побачимо й ще дечого багато цікавого: побачимо, що серед українців в Америці є ще тисячі потенціяльних членів асекураційних товариств, тисячі можливих передплатників українських часописів, тисячі покупців українських книжок, а, до того, немало цікавих і, цінних людей.

Отже не нарікати й не нервуватись. Тільки на місце нарікань поставити:

Плян, організацію і працю!

Вступайте в члени УНС!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Плейнфілд, Н. Дж.

Відділ 372 У.Н.С. колядує на залишенців

Група членів Відділу 372 УНС в Плейнфілді, вирішила піти з колядою на так благородну ціль, як допомога залишенцям в Европі. Тим українцям, які не по своїй волі змушені були оставатись в чужій країні, не маючи найменшого матеріяльного забезпечення. Ми знаємо, а передусім нова еміграція, що ці люди переважно старші віком, немічні, хворі, каліки, або непрацездатні в наслідок воєнної хуртовини, не могли виемігрувати, бо через „сито" еміграційних комісій не вдалось їм перелізти, де людину мірялось вартістю людських м'язнів, як показник його працездатности. Сьогодні, коли ця переважаюча скількість нових еміґрантів, не тільки що не думає вже за „кусок хліба", але й живе в достатку, їх моральним обов'язком є прийти із всебічною допомогою тим, що тої допомоги потребують. На жаль, тяжко було знайти більшу групу, щоб могли посвятити, одну-дві години увечір та піти з колядою і — як кажеться — одним пострілом два зайці вбити — задержати наш гарний різдвяний звичай та прийти з поміччю тим, яким мусимо допомогти. В деяких родинах нових еміґрантів відчувалось, що ми непотрібно їх відвідали, а деякі прямо відмовили. Однак ,українці з старої еміґрації, помимо довгої втрати зв'язку з рідним краєм, в переважаючій кількості ніколи не відмовляються пожертви.

На коляду зложили:

Пп. Реновець Василь $ 5, і $ 5 — національний даток за рік 1952; Дам'ян Геча $ 4; Степан Богда $ 3; Василь Ярема $ 3; Юрко Лопишин $ 2; Марія Савчак $ 2; Ярема Йосиф $ 2; Шарик Юлія $ 2; Козлов Ольга $ 1; Пастернак Михайло $ 1; Нестор Ярема $ 3; Захарчук Антін $ 2; Настя Ярема $ 2; Семенюк Дмитро $ 2; Кочут Андрій $ 2; Забудько Антін $ 1.50; Літовинський Франко $ 1.

Щиру подяку складає Відділ 372 У.Н.С. з Плейнфілду своїм трьом членам, які потрудились піти з колядою на залишенців.

Колядник

● РОЗШУКИ ●

Черкас Никола шукає **АННУ БАХОР**, що виїхала з Австрії в 1949 р. до Канади, і **НИКОЛУ ШИЛЬВАК**. Прошу зголоситися на адресу:

CZERKAS NYKOLA
2407 Caroline Avenue
Lorain, Ohio, U.S.A.

МИКОЛУ ЛУЦІВ

з села Годів, повіт Зборів, пошукує його сестра **НАТАЛКА** (**замужем ГУДИМА**). Кожну вістку про нього прошу слати на адресу:

NATALIA HUDYMA
208 North Street,
New Britain, Conn.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК

(Закінчення зі стор. 1.)

представництва) $119,651.24 (24,017.10); кошти зборів і поїздки: $24.756.10 (2,837.65); решту видано на канцелярію, рент, друки, телефони, пошту, ремонт дому і т. п. при чому багато з тих видатків, як напр. телефони, що виносять загальну суму 11,502 доляри за ввесь час, чи пошту, що за ввесь час виносить 9,604 доляри можна б скоріше зарахувати до допомоги чи послуг. Контрольна Комісія, вияснюючи поодинокі позиції в розходах, висловила жаль з приводу „безкритичної" критики" деяких українських кол відносно ЗУАДКомітету, які всіляко поширюють очевидні брехні, мовляв ЗУАДКомітет видає 80 і більше відсотків на адміністрацію, тоді коли ця пропорція не доходить навіть до 20 відсотків. Голова Контрольної Комісії п. Р. Слободян, як теж члени тієї Комісії: ген. О. Загродський, п-ні К. Пелешок та п. В. Довгань, потвердили однодушно, що все діловодство ЗУАДКомітету, всі книги та поквітовання є в найбільшому порядку, що теж ствердила офіціяльна контроля згл. підрахунки „публічного рахівника". Контрольна Комісія запропонувала уділити уступаючій Управі обсолюторію.

Над звітами управи, зокрема над фінансовим звітом, відбулась основна дискусія, при чому висловлено низку критичних завваг та багато побажань до майбутньої управи щодо господарства та звітування.

Майбутній бюджет

Справу майбутнього бюджету реферував п. Василь Мудрий. Очолювана ним бюджетова комісія передбачує на наступний рік такі найконечніші видатки: на дальше переселення — $10,000; на допомогу залишенцям в Европі $52,000; на суспільну службу — $9,000; на адміністраційні видатки централі у Филаделфії $12,600; на адміністраційні видатки Европейського Представництва $19,200; на культурно-організаційні дотації $5,000, разом $118,800. На покриття цих видатків передбачується такі прибутки: членські внески від організацій $5,000; членські внески від осіб $50,000; збіркова акція з коляди й писанки $25,000, отже разом $80,000, значить бракуючих $38,000 треба буде зібрати пожертвами та „іншими" засобами, при чому теж і передбачені фонди „писані вилами по воді", бо немає жадної ґарантії, що ці фонди вплинуть. Тому загальні збори рішили звернутись з окремим закликом до американсько-українського громадянства, щоб воно й в біжучому році не тільки не зменшило, але ще й на багато збільшило свої пожертви на допомогові цілі, бо від тих пожертв дослівно залежить „бути чи не бути" багатьом тисячам наших рідних братів і сестер. Зокрема Загальні Збори рішили звернутися з гарячим закликом до всіх наших організацій та поодиноких осіб, щоб вони ставали членами ЗУАДКомітету, бо тільки це може запевнити цій нашій харативній централі тверду фінансову базу. Якщоб тільки спроваджені ЗУАДКомітетом 33,000 нових іміґрантів вважали своїм обов'язком стати членами того Комітету та дати 5 долярів річної вкладки на допомогу менше щасливим, ніж вони, то це саме вже забезпечило б Комітетові понад $150,000, а коли б так членами ЗУАДКомітету стали всі наші організації та всі бодай свідоміші наші громадяни, то тоді наша допомога для потребуючих не була б жадною проблемою.

Зміна статуту

Після коротких вияснень д-ра Л. Мишуги, збори без дискусії і однодушно прийняли запропоновану і зреферовану ним зміну статуту в тому напрямку, щоб збори ЗУАДКомітету відбувались не кожного року, але у відступі двох років. Це заощадить гроша та дасть можливість кожночасній управі краще розгортати свою діяльність. Збори Дирекційної Ради повинні відбуватися бодай два рази річно, що ґарантуватиме кращу контролю праці.

Зліквідовано „справу Радика"

Як відомо, найбільше часу й енергії попередніх зборів витрачено на зажалення проти тодішнього европейського директора ЗУАДКомітету адв. Михайла Радика, що тепер перебуває в Америці, активно працює для другого нюйоркського відділу ЗУДК, та який був теж приявний на зборах. Ці зажалення проти п. Радика, які видвигали проти нього його співробітники в Европі та речником яких на попередніх зборах був адв. Р. Смук, розглянула окрема комісія та у висліді ствердила, що вони були наслідком „загальної нервозности", яку можна розуміти в европейських, та ще й скитальських обставинах. Ствердженням того факту зліквідовано т. зв. „справу Радика", а Загальні Збори, на пропозицію адв. Р. Смука, який в тій хвилині зборами проводив, оплесками висловили п. Радикові признання за його працю на важкому пості европейського представника ЗУАДКомітету.

Плян праці на майбутнє

Дебати над пляном майбутньої праці велися у згаданому вже напрямку: максимальної допомоги залишенцям та розгорнення суспільної опіки в Америці й на інших континентах. На цю саму тему продовжувала дебати наступного дня новообрана Управа Комітету. Рішено теж відповідно відсвяткувати в наступному році 10-літній ювілей існування та праці Комітету і з тої нагоди видати окрему Ювілейну Книгу, в якій були б зібрані всі важливіші інформації про працю ЗУАДКомітету.

Збори закінчено відспіванням українського національного гимну.

Ввечорі того ж дня відбувся з нагоди Загальних Зборів ЗУАДКомітету окремий мистецький вечір, з виступом дітей із Дитячого Садочка ЗУАДКомітету у Филаделфії та виступу хореографічного гуртка „Джерело" при молодечому відділі ОДВУ в Ню Йорку під проводом д-ра Романа Петріни. Вечір відбувся в залі Клюбу Українських Горожан, а після того, при перекусці, в інших залях того дому відбулась товариська зустріч делеґатів з громадянами.

Річний З'їзд ООЧСУ

(Закінчення зі стор. 1.)

ції, з виразним підкреслюванням політичного реалізму. — Ані під час доповідей і дискусії, ані під час вибору нової управи не сказано нічого такого, що могло б вияснювати причини і тенденції зміни в управі організації, але з приватних розмов можна було вносити, що п. Білинський зрезиґнував з головства в ООЧСУ під деяким напором критичного відношення організації до його становища в УКК. П. Білинський, що був головою ООЧСУ впродовж кількох каденцій та який є уродженцем Америки, більше схилювався до концепції „американського українізму", себто власної політики американських українців. В розмовах підкреслювано, що вибір іншого голови в жадному разі не означає засуду дотеперішнього становища п. Білинського в УКК, як радше тенденцію деяких змін в тому становищі на майбутнє, головно у відношенні до політики УКК відносно спільного антибольшевицького фронту, як теж поодиноких інших українських угрупувань. П. Білинський приватно заповів, що він плянує зрезиґнувати із свого становища в Політичній Раді УКК, щоб дати „вільну руку" новому голові ООЧСУ. З інших джерел довідуємося, що п. Білинський мав би в майбутньому концентрувати свою працю в Американському Відділі Антибольшевицького Бльоку Народів.

В з'їзді ООЧСУ взяло участь 78 делеґатів, що репрезентували 23 з усіх 27 відділів цієї організації в поодиноких містах і стейтах. Із звітів виходило, що в минулому році зорганізовано чотири нові відділи ООЧСУ та що загальна кількість членів тієї організації добігає до двох тисяч. Поодинокі відділи виявляють чималу громадську активність, а вісім відділів ведуть свої окремі радіопрограми.

До Головної Управи ООЧСУ, крім проф. І. Вовчука, — який був обраний на голову, увійшли: мґр. Євген Лозинський і д-р Олександер Соколишин — заст. голови, Мирослав Рудий — секретар, проф. Григорій Дудка — фінансовий референт і члени Управи: Уляна Целевич, д-р Ярослав Гриневич, д-р Іван Подригуля, Володимир Боровик, інж. Гончарів та д-р Іван Новаківський. До Контрольної Комісії обрані: ред. Василь Качмар, д-р Теодор Качаруба, мґр. Микола Кормелюк, Дарія Степаняк та Володимир Мазур. До Товариського Суду: Мґр. Дужий, мґр. Іван Базарко, мґр. Притуляк, дир. Кононів та Богдан Казанівський.

В неділю ввечорі з нагоди З'їзду ООЧСУ відбувся в заповненій залі школи Вашинґтона Ірвінґа концерт пісні і танку, в програмі якого виступали: Хор „Думка" під проводом О. Микитюка, Ансамбль Бандуристів під проводом С. Ганушевського, — скрипачка - віртуозка Донна Гресько, балерина Рома Прийма та оперовий співак Лев Рейнарович. На фортепіяні акомпаніювали Ольга Дмитрів, Леся Вахнянин та Калина Чічка-Андрієнко.

Перед закінченням зборів з боку предсідника та поодиноких делеґатів ствердженo, що це були одні з найбільш ділових і успішних нарад і як такі вони повинні увійти в багату в події історію американських українців.

В СУБОТУ, 28. ЛЮТОГО

після вечірні, в св. Тріцкій церкві при 21 вул., в сороковий день смерті нашої дорогої куми і хресної

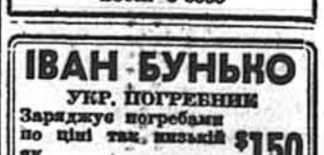
ДАРІЇ ІВАНІВНИ ЯРЕМЕНКО

буде відслужена

ПАНАХИДА

Родина **ГАВРИЛЮК**

В кожній хаті повинна бути „Свобода"!

ТАРЗАН, ч. 3016. Немає згоди.

„Ось тут вона, Гассане", сказав МекНаб. „Сорок тисяч долярів за слонову кість „А" якости. „За неї візьмете п'ятнадцят відсотків більше в Найробі".

„Я куплю", ввічливо вирішив Гассан. „Ви приймете мою боргову записку („я вам винен") на одну тисячу долярів!" „Що?", вигукнув МекНаб. „Одна тисяча . . ."

На легкий кивок Гассана Тріг Нельсон розломив цівку рушниці на нехороненій голові МекНаба.